

במדבר כז - בנות צלפחד והסמיכת יהושע (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום השיעור: פרשת בנות צלפחד ומינוי יהושע

בנות צלפחד והלכות ירושה

הפרק מורכב משני עניינים נפרדים. החלק הראשון הוא מעשה **בנות צלפחד**, המשך לחלוקת הארץ. צלפחד מת במדבר ללא בן, רק עם בנות. בנותיו **ותקרבנה** – הגישו טענה בפני משה, אלעזר, הנשיאים והעדה, שנחלת אביהן לא תאבד. משה ויקרב משה את משפטן לפני ה' – הביא את המשפט לפני הקב"ה, שאישר שבנות צלפחד צודקות. מכאן יצאו **הלכות ירושה** – כל הסדר: תחילה בן, אחר כך בת, אחר כך אחים, אחר כך אחי אביו – **חוקת משפט** לעולם. זהו המקום היחיד בתורה שבו הלכות ירושה מופיעות בפירוט.

מינוי יהושע בן נון כיוורש

החלק השני הוא הציווי של הקב"ה למשה לעלות אל **הר העברים**, לראות את ארץ ישראל אך לא להיכנס אליה בגלל **מי מריבה**. תשובת משה מדהימה – **וידבר משה אל ה' לאמר** – הפסוק היחיד בכל התורה שבו משה מדבר אל הקב"ה (במקום הנוסח הרגיל "וידבר ה' אל משה"), כפי שמביא **המגלה עמוקות**. משה מבקש שהקב"ה ימנה מנהיג – "אשר יצא לפניו" – כדי שהעם לא יהיה "כצאן אשר אין להם רועה". הקב"ה ממנה את **יהושע בן נון** – "איש אשר רוח בו" – ומשה נותן לו **סמיכה** (וסמכת את ידך עליו) ומעמיד אותו בפני אלעזר הכהן וכל העדה, עם "מהודך" – חלק מכוחו והשראתו. הבדל חשוב בין משה ליהושע: משה היה נביא שדיבר עם הקב"ה ישירות, אך יהושע היה צריך ללכת אל **אלעזר הכהן** ולשאול באמצעות **אורים ותומים** – זהו פשט "ושאל לו במשפט האורים", שמתייחס בעיקר להנהגת העם **במלחמה**. משה מקיים את הציווי – "ויעש כאשר צוה ה'" – הוא לוקח את יהושע, מעמיד אותו בפני אלעזר, ונותן לו סמיכה.

תמלול מלא

פרק כ"ז: בנות צלפחד והעברת ההנהגה ליהושע

שני עניינים נפרדים בפרק אחד

הפרק של היום מורכב משני חלקים שאין להם שום קשר זה לזה. החלק הראשון שייך למעשה המשך לפרק הקודם, ואחר כך יש ענין חדש השייך לסיפור של משה שמוסר את המלכות, ההנהגה, הנהגת המלכות ליהושע.

מעשה בנות צלפחד

הרקע

הדבר הראשון הוא המעשה הידועה של בנות צלפחד, וזה יהיה המשך לזה שחילקו כאן את הארץ, שנאמר "לאלה תחלק הארץ" וכן הלאה. לא כתובים פרטים, אבל צריך להבין שזה היה לפי מספר השמות של הבנים הזכרים, כמו אלה שנמנו במפקד.

עכשיו יש יהודי שהיה יהודי צלפחד, הוא כבר ממילא נמנה במשפחות, יש משפחת צלפחד, כלומר בן משפחת חפר הוא צלפחד, ואפילו כבר כתוב שם נמנות בנותיו. לכאורה כתוב שם הסיבה למה כתוב שם, דווקא בגלל זה שיהיה בחלק הבא מעשה עליהן, "לא היו לו בנים כי אם בנות", ושמות בנותיו.

הטענה של בנות צלפחד

ותקרבנה – הן באו בטענה. זה הפירוש של המילה "ותקרבנה", כי "ותעמודנה לפני משה" – כל דרך כזו לומר, הן הגישו "תביעה", כמו שאומרים היום בבית משפט, "לפני משה ואלעזר והנשיאים והעדה".

ומה הן אומרות? שאביהן מת במדבר, לא בעדת קרח, סתם בחטאיו מת במדבר, אבל ההבדל בינו לבין כל שאר האבות הוא, שלא היה לו בן, אין להן אחים. ממילא, מי יקבל את הירושה?

ויוצא דבר מעניין, שבעצם המשפחות היו הדור הראשון, דור יוצאי מצרים שהיו צריכים לרשת, וילדיהם לקבל. ועכשיו הן אומרות שאין מי שירש, כי הן רק בנות.

משה הולך להקב"ה

ומשה הולך להקדוש ברוך הוא. דבר מעניין שאין הלכה. אפשר לחשוב שזה שייך מאוחר יותר לענין של "נבואה של משה" וכו', אבל **"ויקרב משה את**

משפטן לפני ה'". הוא בא בשאלה. איך הולכים לפני ה'? איך בדיוק הולכים לפני ה'? משה רבינו ידע איך, ואולי מאוחר יותר נלמד עוד דברים שהיו לפני זה.

התשובה של הקב"ה

ומה אומר הקדוש ברוך הוא? כן, צודקות בנות צלפחד, צריך לתת להן "בתוך אחי אביהם", הן יהיו עם אביהן כמו דודיהן.

וזה לא חוק סתם להיום, זה חוק עולם, כמו שמפרט **"וזאת לבני ישראל חוקת משפט"**.

הלכות ירושה

הוא עובר על כל הכללים. בעצם, כאן המקום היחיד שכתובות בכלל הלכות ירושה. עד עכשיו היה רק סתם מפה לאוזן, כשנעשתה שאלה הם היו צריכים לחשב את כל הלכות הירושה, ובעיקר מה קורה כשלאחד אין יורשים.

אז התורה עוברת, אדרבה, נאמר כללים:

- קודם יורש הוא הבן

- ואם אין בן יש בת

- ואם אין בת יש אחים

- ואם אין אחים יש אחי אביו

כל סדר הירושה איך צריך להיות. וזה חוקת משפט לעולם, שידעו את ההלכה.

מאוחר יותר נראה שנוצרה עוד בעיה, שעכשיו בנות צלפחד הולכות להתחתן אחר כך עם אנשים אחרים, אז יש עוד פרשה שתהיה מאוחר יותר, זה למעשה המשך שהיה צריך להיות כאן.

העברת ההנהגה ליהושע

הציווי למשה

אבל עכשיו אנחנו עוברים למעשה אחר, זה בעצם סוף המעשה של המדבר.

הקדוש ברוך הוא אומר למשה רבינו, "עלה אל הר העברים, תוכל לראות את ארץ ישראל, אבל אתה לא תיכנס לשם מפני שמי מריבה היה המעשה". וזה בעצם, אנחנו מכירים בעיקר את המעשה מסוף פרשת וזאת הברכה,

ואתה נותן לו **"מהודך"**, כלומר מהכוח שלך, מהיופי שלך, מההשראה שלך, מה שזה. ו**"למען ישמעו כל עדת בני ישראל"**, הוא יהיה היורש שלך.

ההבדל בין משה ליהושע

ולפני אלעזר הכהן יעמוד, ובכל זאת הוא אומר שלא לקחת כמו משה ואהרן יעמוד. **ושאל לו משפט האורים**, כלומר, נראה שמשה רבינו היה נביא, הוא יכול היה לדבר להקדוש ברוך הוא ישירות, כמו שרואים **"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד"**, כמו שדיבר בפרשה הקודמת.

מה שאין כן יהושע, אולי הוא גם היה נביא, אבל לא דווקא נביא, הוא היה צריך ללכת, הוא רצה לדעת מה הקדוש ברוך הוא רוצה, הוא היה צריך ללכת לכהן, לאלעזר הכהן, והוא אמר לו עם האורים ותומים, זה הפשט של **"ושאל לו"**, הוא היה צריך נבואה, נבואה דקדושה, הוא יכול היה לדעת מה לעשות.

אבל העיקר, על פי פשוטו, כפי הפשט, זה אומר למלחמה, שילך להוציא את העם, הפשוט להוביל פנימה והחוצה ממלחמה, וכן הלאה.

הקיום של משה

וכך עושה משה, זה הקיום, הקדוש ברוך הוא, משה מקיים, **"ויעש כאשר צוה ה'"**, הוא לוקח את יהושע והוא מעמיד לפני אלעזר, **"ויסמוך את ידו עליו כאשר דבר ה' ביד משה"**.

שכתוב שם שוב שזה קרה, אבל כאן מדברים שעדיין באמצע המדבר וצריך להגיע עד הסוף, וזו הצוואה העיקרית שכתובה.

בקשת משה

ומה אומר משה? **"וידבר משה אל ה' לאמר"**. זה פסוק מעניין, ראינו שהמגלה עמוקות אומר את הנוסח, כל התורה כולה היא **"וידבר ה' אל משה"**, כאן המקום היחיד **"וידבר משה אל ה' לאמר"**.

ומה אומר משה? מה יהיה עם העם? **"יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר"**, דומה ללשון שאמר בפרשת בהעלותך, שכתוב שם גם הענין של מי יהיו הרבנים וכן הלאה.

והעם צריך להיות לו **"איש על העדה אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם"**, והם לא יהיו **"כצאן אשר אין להם רועה"**. צריך לברר בדיוק מה בקשתו, מה חסר לו?

המינוי של יהושע

והקדוש ברוך הוא אומר למשה, **"אמת, קח את יהושע בן נון"**. מה הוא? **"איש אשר רוח בו"**. אלו הכישורים שיש ליהושע, **whatever that means**.

ומה אתה עושה לו? אתה נותן לו סמיכה, **"ויסמכת את ידך עליו"**. ועוד דבר מעניין, אתה מעמיד אותו **"לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה"**. מה הפשט של אלעזר הכהן בזה? וכל העדה אנחנו מבינים.